

Mr. Fuad Ražanica,
"Mješovita srednja škola Ilijaš"

UTJECAJ MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I KONATIVNIH REGULATIVNIH MEHANIZAMA NA REZULTATSKU USPJEŠNOST U SPORTSKIM IGRAMA

1. UVOD

Evidentno je da na uspjeh učenika u školi utiče čitav niz faktora iz domena tjelesne i psihološke konstitucije individue. Ali, i struktura porodice i porodične prilike (socijalno-ekonomski status, i kulturni nivo), kao i školska i nastavna organizacija i stručna sposobnost nastavnika, imaju u školskom uspjehu učenika značajan udio. Konačno, i sredina u kojoj učenik živi kao najširi socijalni milje, nije kruta, s obzirom na utjecaj na cjelokupnu efikasnost učenika u određenim nastavnim predmetima koji se apliciraju u školi.

Nedovoljan je broj istraživanja koja su za predmet razmatranja imala povezanost bazične motorike i crta ličnosti sa uspjehom u sportu, a takvih koja bi utvrđivala povezanost sa uspjehom u sportskim igrama gotovo i da nema. Dijelom je to zbog toga što su sportske igre svojom kompleksnošću nepogodne za takva istraživanja, a dijelom zato što se tek u novije vrijeme počinju primjenivati adekvatni matematičko-statistički postupci na području sportskih igara. Iz tog razloga mnogi su, kada govore o povezanosti nekih crta ličnosti, a posebno agresivnosti, sa uspjehom u sportskim igrama, skloni govoriti više na temelju subjektivnog dojma, nego na temelju rezultata konkretnih istraživanja.

2. PREDMET I PROBLEM ISTRAŽIVANJA

2.1. Predmet istraživanja

Predmet ovog istraživanja su učenici ‘Mješovite srednje škole Ilijaš’ u Ilijašu, koji su u procesu redovne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja, starosne dobi od 15 do 17 godina.

2.2. Problem istraživanja

Problem ovog istraživanja proističe iz potrebe svakodnevne prakse radi efikasnijeg i svrsishodnijeg planiranja, programiranja, selekcioniranja i usmjeravanja učenika ka određenim kineziološkim aktivnostima, kao i zahtjev za što objektivnijim ocjenjivanjem.

3. CILJ ISTRAŽIVANJA

Na osnovu predmeta, problema i rezultata dosadašnjih istraživanja definiran je cilj istraživanja.

Primarni cilj ovog istraživanja jeste utvrđivanje stepena povezanosti između bazičnih motoričkih sposobnosti i konativnih regulativnih mehanizama sa rezultatskom uspješnošću u sportskim igrama.

4. HIPOTEZA ISTRAŽIVANJA

Polazeći od rezultata dosadašnjih istraživanja u postavci teorijskih koncepcija-modela ovog istraživanja, potkrijepljenih predmetom, problemom i ciljem istraživanja može se opravdano istaći sljedeća hipoteza:

Nezavisni sistem varijabli motoričkih sposobnosti i konativnih karakteristika i sistem varijabli sportskih igara svedenih na glavnu komponentu imat će značajnu multiplu korelaciju.

5. METODOLOGIJA RADA

5.1. Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika su učenici muškog spola prvog i drugog razreda Mješovite srednje škole Ilijaš u Ilijašu u školskoj 2002/2003 godini, starosti 15 do 17 godina. Istraživanje je provedeno na redovnoj nastavi iz predmeta tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

5.2. Uzorak varijabli

U istraživanju su uključene 24 varijable.

5.2.1. Uzorak prediktorskih varijabli

5.2.1.1. Uzorak varijabli za procjenu motoričkih sposobnosti

Za procjenu motoričkih sposobnosti primijenjeni su sljedeći testovi:

1. Ravnoteža (Flamingo test) – FLB
2. Brzina pokreta (Taping rukom) – PLT
3. Fleksibilnost (Dohvat u sijedu) – SAR
4. Stisak šake – HGR
5. Eksplozivna snaga nogu (Skok u dalj iz mjesta) – SBJ
6. Snaga trupa (Trbušnjaci) – SUP
7. Funkcionalna snaga (Izdržaj u zgibu) – BAH
8. Brzina trčanja i agilnost (Trčanje 10 x 5 m tamo-ovamo) – SHR

5.2.1.2. Uzorak varijabli za procjenu konativnih karakteristika

Kao mjerni instrumenti za procjenu konativnih karakteristika korištene su sljedeće skale:

1. A-1 - Anksioznost,
2. I -7 - Inhibitorna konverzija,
3. T-15 - Agresivnost,
4. L- 17 - Shizoidnost.

5.2.2. Uzorak kriterijskih varijabli

Uzorak kriterijskih varijabli činila su pa tri testa iz sve četiri sportske igre.

Tabela br.1

R.B.	OBLAST	SITUACIONO-MOTORIČKI TEST	ŠIFRA TESTA
1.	KOŠARKA	Bacanje lopte objema rukama o zid Vođenje lopte u slalomu Bacanje lopte u koš	1. OKBLRZ 2. OKVLS 3. OKBLK
2.	ODBOJKA	Gađanje cilja preko mreže iz osnovnog stava Odbijanje “čekić” u krugu Servis	1. OOGCPMOS 2. OOOČK 3. OOSR
3.	RUKOMET	Izvođenje sedmerca Bacanje lopte o zid Vođenje lopte u slalomu	1. ORIS 2. ORBLZ 3. ORVLS
4.	NOGOMET	Žongliranje loptom Vođenje lopte u slalomu Mjerenje snage udarca	1. ONŽL 2. ONVLS 3. ONMSU

6. REZULTATI SA DISKUSIJOM

U cilju utvrđivanja utjecaja bazične motorike i konativnih regulativnih mehanizama na efikasnost izvođenja situacione motorike sportskih igara (prva glavna konponentna), označenih kao skup kriterijskih varijabli, korištena je regresiona analiza.

Regresiona analiza prediktorskog sistema varijabli i kriterija (tabela br.2), proizvela je multiplu korelaciju (R) na značajnom statističkom nivou.

Koeficijent multiple korelacije (R) je .607, što objašnjava zajednički varijabilitet (R-Square) .369. Takva povezanost je značajna na nivou (Sig.) .01.

Analizom utjecaja pojedinačnih varijabli iz prostora motoričkih sposobnosti (tabela br.3), može se vidjeti da jedino varijabla za procjenu eksplozivne snage skok u dalj iz mjesta (SBJ) i varijabla fleksibilnosti dohvat u sjedu (SAR), imaju značajan korelacijski i parcijalni regresijski koeficijent. Izvjestan prediktivni značaj može se pridati varijabli izdržljivosti u snazi trbušnih mišića (SUP) i varijabli za procjenu brzine trčanja i okretnosti (SHR). Doprinos ostalih motoričkih indikatora u objašnjenju rezultata u kriteriju je s interpretabilne tačke gledišta ravan nuli.

Moglo bi se kazati da je primijenjeni sistem motoričkih manifestacija u dobroj mjeri pokrio one dijelove motoričkog statusa ispitanika kojim se pretpostavljao veći upliv u varijancu uspjeha u sportskim igrama.

Rezultati regresione analize ipak sugeriraju na zaključak da je uspjeh u sportskim igrama satuiran onim sposobnostima koje se nalaze pod utjecajem energetske mehanizama i sposobnostima u čijoj osnovi leži efikasnost sistema za regulaciju kretanja.

Iz prostora konativnih regulativnih mehanizama nije dobijen niti jedan beta koeficijent na značajnoj signifikantnosti.

Tabela br.2

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.607	.369	.303	.8350844

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	46.500	12	3.875	5.557	.000
	Residual	79.500	114	.697		
	Total	126.000	126			

Tabela br.3

Model	Unstandardized Coefficients	Std. Error	Standardized Coefficients	t	Sig.	Correlations		
	B		Beta			Zero-order	Partial	Part
FLB	-.018	.029	-.053	-.626	.533	-.210	-.058	-.047
PLT	-.004	.007	-.056	-.655	.514	-.287	-.061	-.049
SAR	-.034	.011	-.253	-3.065	.003	-.081	-.276	-.228
SBJ	.017	.005	.324	3.210	.002	.446	.288	.239
HGR	.006	.011	.041	.490	.625	.119	.046	.036
SUP	.052	.029	.180	1.813	.072	.449	.167	.135
BAH	.000	.001	.032	.345	.730	.324	.032	.026
SHR	-.011	.007	-.162	-1.674	.097	-.386	-.155	-.125
A1	-.011	.009	-.123	-1.327	.187	-.158	-.123	-.099
I7	.016	.023	.078	.718	.474	-.015	.067	.053
T15	-.004	.009	-.053	-.463	.644	.035	-.043	-.034
L17	.003	.009	.033	.278	.782	.039	.026	.021

7. ZAKLJUČAK

Sa ciljem utvrđivanja relacija i veličine utjecaja nekih motoričkih sposobnosti i nekih konativnih regulativnih mehanizama na uspješnost izvođenja situaciono-

motoričkih testova u sportskim igrama, analizirani su rezultati koji su dobijeni na uzorku od 127 učenika Mješovite srednje škole iz Ilijaša, uzrasta od 15 do 17 godina.

U prostoru motoričkih sposobnosti primijenjeno je osam testova prema EUROFIT-u, koji procjenjuju pet latentnih hipotetski definiranih motoričkih dimenzija.

Kao mjerni instrumenti za procjenu konativnih karakteristika odabrane su najčešće primjenjivane skale: Anksioznost, Inhibitorna konverzija, Agresivnost i Šizoidnost.

U prostoru situaciono-motoričkih sposobnosti primijenjeno je dvanaest testova situacione motorike iz četiri sportske igre: košarke, odbojke, rukometa i nogometa.

Na osnovu dobijenih podataka može se kazati da je hipoteza u potpunosti potvrđena i da je evidentan visok utjecaj prediktorskog sistema varijabli na prvu glavnu komponentu sportskih igara.

Rezultati regresione analize ipak sugeriraju na zaključak da je uspjeh u sportskim igrama satuiran onim sposobnostima koje se nalaze pod utjecajem energetskih mehanizama i sposobnostima u čijoj osnovi leži efikasnost sistema za regulaciju kretanja. Iz prostora konativnih regulativnih mehanizama nije dobijen niti jedan beta koeficijent na značajnoj signifikantnosti.

8. LITERATURA

1. Kazazović, B. i M. Mekić.: (1998) *Osnove naučnoistraživačkog rada u kinziologiji*, FFK. Sarajevo.
2. Mekić, M.: (1984) *Relacije mjera primarnih motoričkih sposobnosti i rezultata u situacionim nogometnim testovima*, Magistarski rad na Fakultetu za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
3. Ražanica, F.: (2005) *Povezanost nekih motoričkih sposobnosti i konativnih regulativnih mehanizama sa uspjehom u sportskim igrama kod učenika srednje škole*, Magistarski rad na Fakultetu za fizičku kulturu Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.

SUMMARY

In order to establish the relations and the amount of influence of some motoric abilities as well as some conative regulatory mechanisms on the success in performance situational – motoric tests in sports games a group of 127 students, aged 15-17, of "Mješovita srednja škola" Ilijaš has been tested and the results obtained in sports games has been analyzed.

Eight tests (complied with EUROFIT) which are to observe five latent, hypothetically defined motoric dimensions were applied in the field of motoric abilities.

As the measuring instruments the most used scales for evaluation of conative characteristics were: Anxiety, Inhibitory conversion, Aggressivity and Schizoifrenic disorders

Twelve tests of situational motoric in four sports games: basketball, volleyball, football and handball were applied in the field of situational-motoric abilities.

The results of regressive analysis lead to conclusion that the success in sports games is directly determined by the abilities which are under the influence of energetic mechanisms and abilities based on efficiency of movement regulation.

In the field of conative regulatory mechanisms none of Beta coefficients is obtained in certain significancy.

Key words: Motoric abilities, conative and regulatory mechanisms, sports games, regressive analysis, students.

„Sportski žurnal”, 06. april 2006.

КОНГРЕС ЦРНОГОРСКЕ СПОРТСКЕ АКАДЕМИЈЕ У три сесије 140 радова

НИКШИЋ. – Од сутра па до 9. априла у хотелу “Делифин” у Бијелој одржаће се Други конгрес Црногорске спортске академије и Трећа међународна научна конференција.

Пријављено је око 200 учесника који ће презентирати 140 стручних и научних радова који су сврстани у три сесије, то су: Методологија рада у спорту, нове технологије у спорту и друштвено-економски односи у спорту. Последња целина ће имати три подтеме: Спорт у функцији првенције социјалних појава, физичко васпитање у функцији развоја деце и омладине, менаџмент у спорту.

– На овом скупу биће заступљене све научне институције из области спорта и физичке културе из Србије и Црне Горе, Факултети из Београда, Новог Сада, Ниша и Универзитета Браћа Карић са својим деканима и шефовима катедри. Квалитет пријављених радова на Другом конгресу ЦСА и Трећој научној конференцији потврђује да ће претходни скупови бити напашени. Поред тога на манифестацији у Бијелој биће презентирано 10-ак књига из области спорта, које ће представљати гости из земље и иностранства – рекао нам је председник Црногорске спортске академије доктор Душко Бијелица.

Учесници конгреса биће у прилици да виде презентацију СОФТВЕР пакета ЦЕОМЕТ ХНС који је у нешто измењеном облику представљен на Конгресу УЕФА у Ниону, затим профил агенције Глобал Спорт Нет из Хамбурга, чији је директор Том Шустер присуствовати овом скупу. Ради се о искуствима у маркетингу, ТВ правима, спонзорствима и трансферима у спорту. Биће представљен и информациони систем спорта у Црној Гори.

Сесијама ће руководити професори доктор Павле Опавски, Спасоје Бјелица и Радојица Марушић. Сутра, првог дана овог научног скупа радиће се плетарно када ће бити уручене плетарне дипломе и другим институцијама које су допринеле развоју и угледу ЦСА.

Сви радови који буду презентирани биће објављени у индексираним часопису Спорт Монг.

Б. Ђукановић